

Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa

Harriet Finne-Soveri

Erytisasiantuntija, I&O kärkihanke, STM

Palvelualueiden ylilääkäri, Helsingin kaupunki

Geriatrian dosentti ja vieraileva tutkimusprofessori THL

Hallituksen I&O kärkihankkeiden asiantuntija

Varapresidentti, InterRAI (voittoa tavoittelematon Tutkijakonsortio)


Hakusivulle >

Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa

- I&O - Uutisia alueilta
- Kärjessä-blogi
- Ihmiset ja yhteyshenkilöt
- Näin koti- ja omaishoito uudistuu
- Rahoitettavat hankkeet
- Muutosagentit
- Materiaalit
- I&O-kärkihankkeen viestintä
- I&O esillä tapahtumissa
- Julkaisuja ja selvityksiä
- Tulkaa valtionavustusten hakemiseen



Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (I&O-kärkihankke)



I&O-kärkihankkeessa (2016-2018) kehitetään iäkkäiden sekä omais- ja perhehoitajien palvelut nykyistä yhdenvertaisemmiksi ja paremmin koordinoituiksi.

Palveluja uudistetaan kahdeksassa eri alueellisessa hankkeessa, jotka ovat suuria maakunnallisia kokonaisuuksia. Alueellisissa hankkeissa luodaan koti- ja omaishoitoon malleja, joita voidaan ottaa valtakunnallisesti käyttöön.

Tuoreimmat

- Kärjessä-blogissa Kirsi Kiviniemi: Valinnanvapaus edistää ikäihmisten osallisuutta
- Matkakirjeitä maakunnista, osa II: Pohjois-Savo. Kirjureina Harriet Finne-Soveri ja Päivi Tikkanen

Seminaarit

- Sujuvampaa arkea ja kotona asumista - Omais- ja perhehoidon seminaari 26.4.2018 Mikkelissä
- I&O-seminaari, 23.-24.5.2018 Helsinki - Lisätietoa tulossa pian

Seminaaritalenteet

- Mitä omaishoitoperheeseen kuuluu? -seminaari 8.3.2018 Helsingissä - Katso tilaisuuden tallenne

Sisältö

- Toimeksiannosta
- I&O kärkihankkeet
- Kotihoidosta
- Omais- ja perhehoidosta
- Akuuttipalveluista ja hoitoketjusta

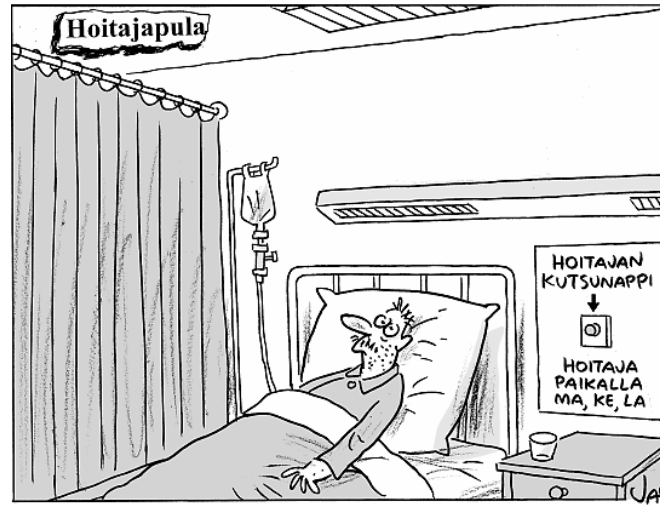
MIKSI I&O KÄRKIHANKKEET?



HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Hallitus on huolissaan rahasta

MIKSI I&O KÄRKIHANKKEET?



HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

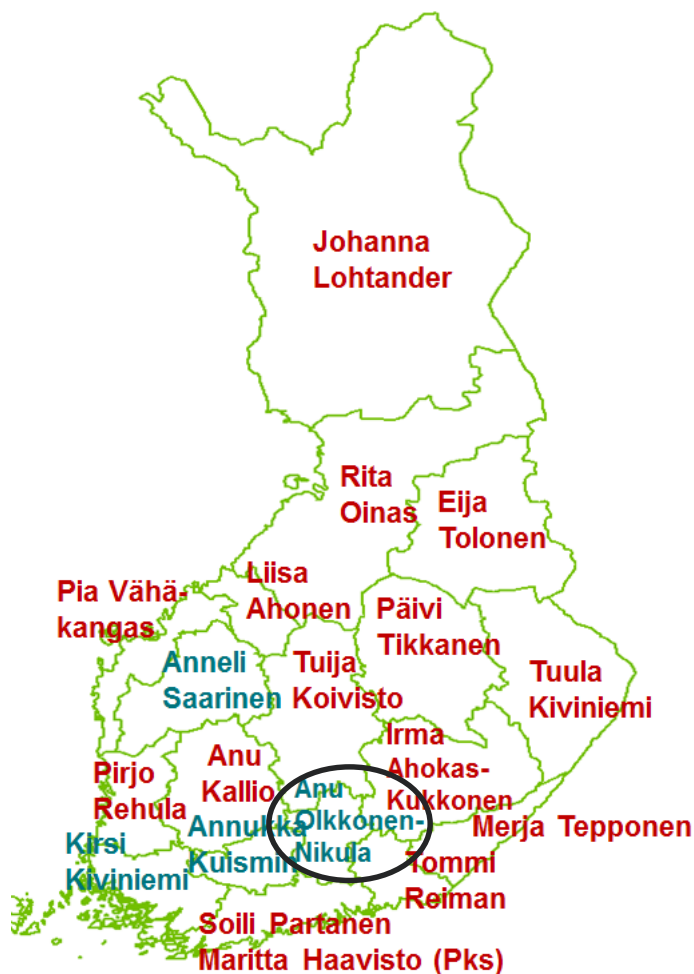
Hallitus on huolissaan rahasta
Harriet on huolissaan työntekijöistä

MIKSI I&O KÄRKIHANKKEET?

Peruspalveluministerin toimeksianto



- Vahvistaa IQO hanketta (julkisuus, viestintä)
- Kiertää maakunnat (informaatio-ohjaus)
- Edesauttaa I&O toiminnan yhteensovittamista maakunnissa



Taulukko nykymaakunnista

Vaakuna	Maakunta	Maakuntakeskus	Väkiluku ^[4] (31.12.2017)	Maapinta-ala ^[5] (km ²)	Väestötiheys (as./km ²) (2017)
	Ahvenanmaa	Maarianhamina	29 500	1 553,47	19
	Etelä-Karjala	Lappeenranta	129 895	5 326,91	24,4
	Etelä-Pohjanmaa	Seinäjoki	190 957	13 443,50	14,2
	Etelä-Savo	Mikkeli	147 256	14 256,87	10,3
	Kainuu	Kajaani	73 971	20 197,45	3,7
	Kanta-Häme	Hämeenlinna	172 752	5 198,68	33,2
	Keski-Pohjanmaa	Kokkola	68 793	5 020,06	13,7
	Keski-Suomi	Jyväskylä	276 071	16 703,02	16,5
	Kymenlaakso	Kouvola	175 626	5 149,05	34,1
	Lappi	Rovaniemi	179 281	92 674,49	1,9
	Pirkanmaa	Tampere	512 230	12 585,34	40,7
	Pohjanmaa	Vaasa	180 993	7 753,15	23,3
	Pohjois-Karjala	Joensuu	163 060	17 761,27	9,2
	Pohjois-Pohjanmaa	Oulu	411 887	36 815,41	11,2
	Pohjois-Savo	Kuopio	246 689	16 768,46	14,7
	Päijät-Häme	Lahti	201 291	5 124,63	39,3
	Satakunta	Pori	220 447	7 819,71	28,2
	Uusimaa	Helsinki	1 657 644	9 097,41	182,2
	Varsinais-Suomi	Turku	477 881	10 663,40	44,8



HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

NYKYTILA KEVÄT 2018

Keskitetty alueellinen asiakas- ja palveluohjaus (KAAPO) – STM rahoittaa 3 maakunnan kokeilua - Helsingissä Helppiseniori

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Huomioitavaksi

- Viimeistään nyt tunnistettava ne asiakassegmentit, joita aiemmin ei ole ollut ja joiden huomioiminen on sekä inhimillistä että kustannustehokasta (maakuntien "suuruusetu")
- KAAPO ei osaa eikä voi ohjata ellei järjestäjä edellytä palvelun tuottajilta tiettyjä palveluita
- SAIRAUKSIEN INTEGRAATIO

Tulossa: 16.5. 2018 Toimia-verkoston päivitetty suositus mittareiden käytöstä KAAPOssa

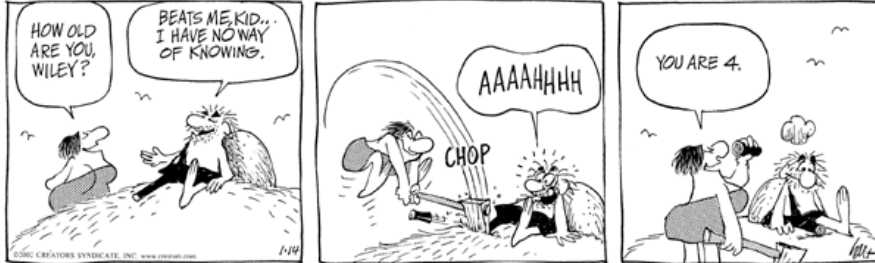


Tarvitaan: Järjestäjälähtöinen seuranta- ja omavalvontasysteemi, joka sisältyy jo palvelukuvaukseen

Harkittavaksi: HK-budjetin /palvelusetelin kriteerien sisällyttäminen

Comprehensive Geriatric Assessment CGA

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



Suosituksset, määritelmiä (www.toimia.fi)

Lähtävä taho:

- henkilö hakeutuu itse
- omainen läheinen, naapuri

Riippumatta prosessin aloittajasta

idea on aina sama:

- Moniammatillisuus
- Moniulotteisuus
- Hoito ja palvelusuunnitelma yli hallinnonalojen

Lähtävä taho:

- Gerontologinen sosiaalityö
- kriistityö
- Muu sosiaalityö

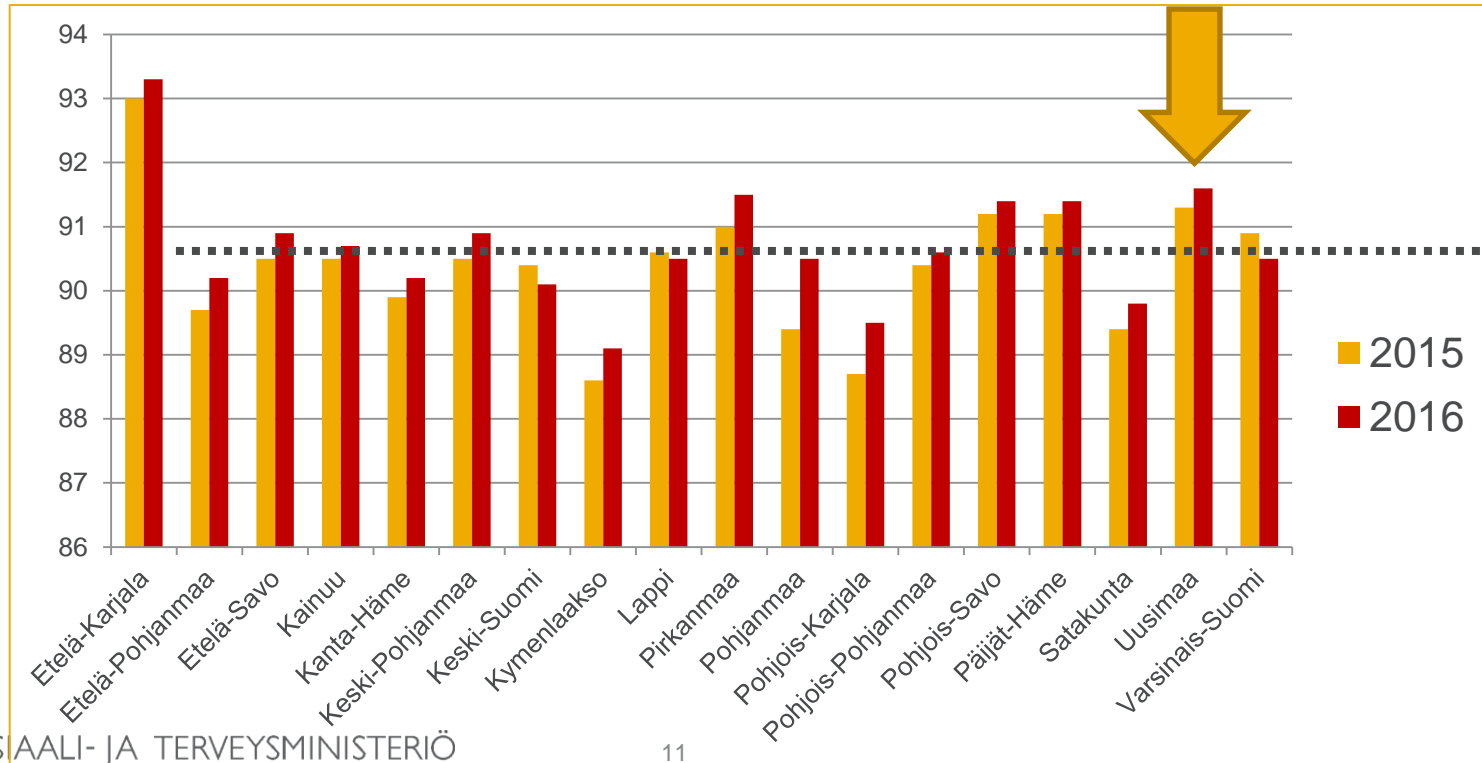
Lähtävä taho:

- Sairaala
- Kotihoito
- Terveyskeskus
- Avohoito
- Muu terveyspalvelu

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

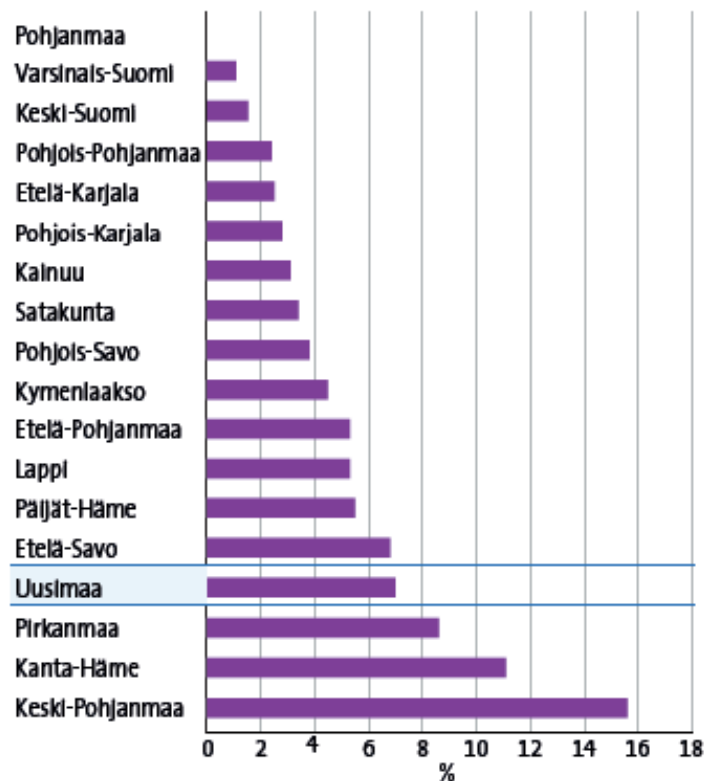


Ikääntynyt väestö ja terveyspalvelut Uudella maalla

- Ikääntyneen väestön toimintakyky on Uudellamaalla maan keskitasoa.
- 75 vuotta täyttäneistä 24 prosentilla oli suuria vaikeuksia arkiaskareissa (koko maa 25 %:lla).
- Riskiryhmien seuranta ja ennaltaehkäisevien terveyspalvelujen toimintaa kuvaa kausiinfluenssarokotteen kattavuus, joka 65 vuotta täyttäneillä on Uudellamaalla hivenen maan keskitason alapuolella. Uudellamaalla rokottamattomia oli 55 prosenttia, koko maassa 53.

Kuvio 8

Lonkkamurtuman leikkausta yli 2 päivää odottaneiden osuus (vakioitu) maakunnissa



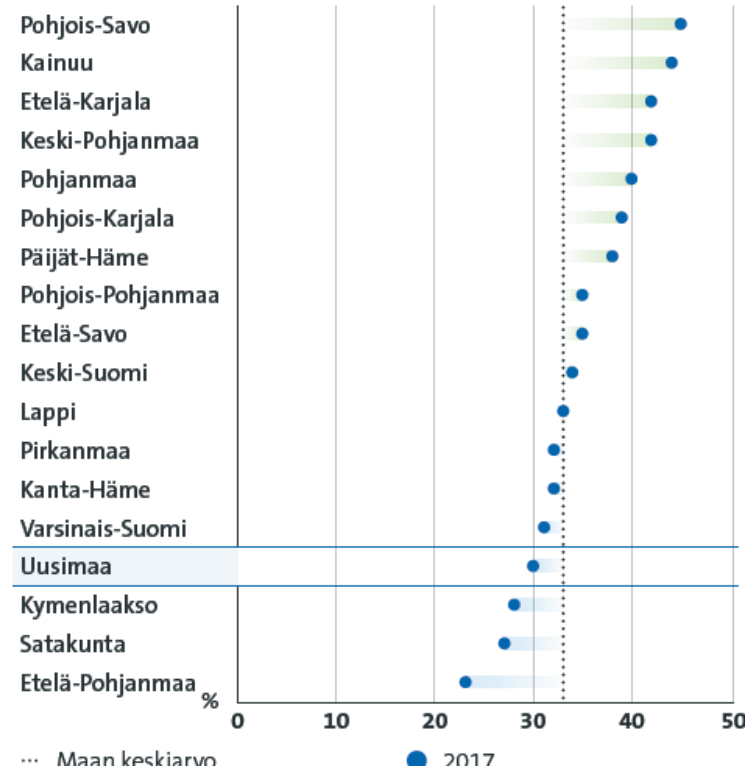
Kotihoito Uudellamaalla

(Lähde THL 2018)

- Uudellamaalla säännöllistä kotihoitoa sai IX 2016 75 vuotta täyttäneistä naisista 12 % ja miehistä 7 %
- Kattavuus on naisten kohdalla maan keskitasoa, miehillä hieman alle keskitason. Asiakas saa Uudellamaalla keskimäärin 10 kotikäyntiä viikossa, mikä on maan keskiarvoa (13) vähemmän. Lisääntyvä kotihoito edellyttää, että kotiin voi tarvittaessa saada myös intensiivistä hoitoa, yli 60 kotihoidon käyntiä kuukaudessa, sekä ympärivuorokautista kotihoitoa.
- Koko maassa 33 prosenttia yli 75-vuotiaista kotihoidon asiakkaista sai intensiivistä hoitoa, Uudellamaalla 30 prosenttia.
- Suurella osalla Uudenmaan kotihoidon asiakkaista (85 %) on mahdollisuus saada ympärivuorokautista kotihoitoa, kun koko maassa vastaava luku on keskimäärin 78 prosenttia.

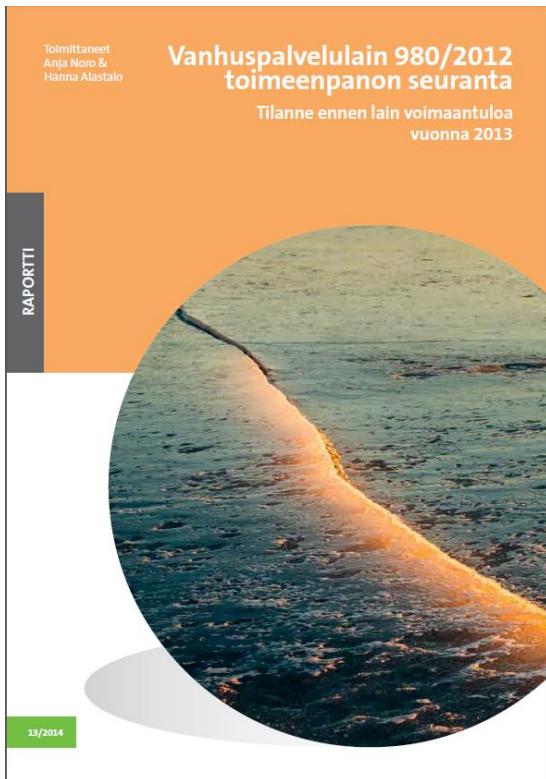
Kuvio 12

Kotihoidossa intensiivistä hoitoa saavien asiakkaiden osuus (%)



Missä "haaskiota"?

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



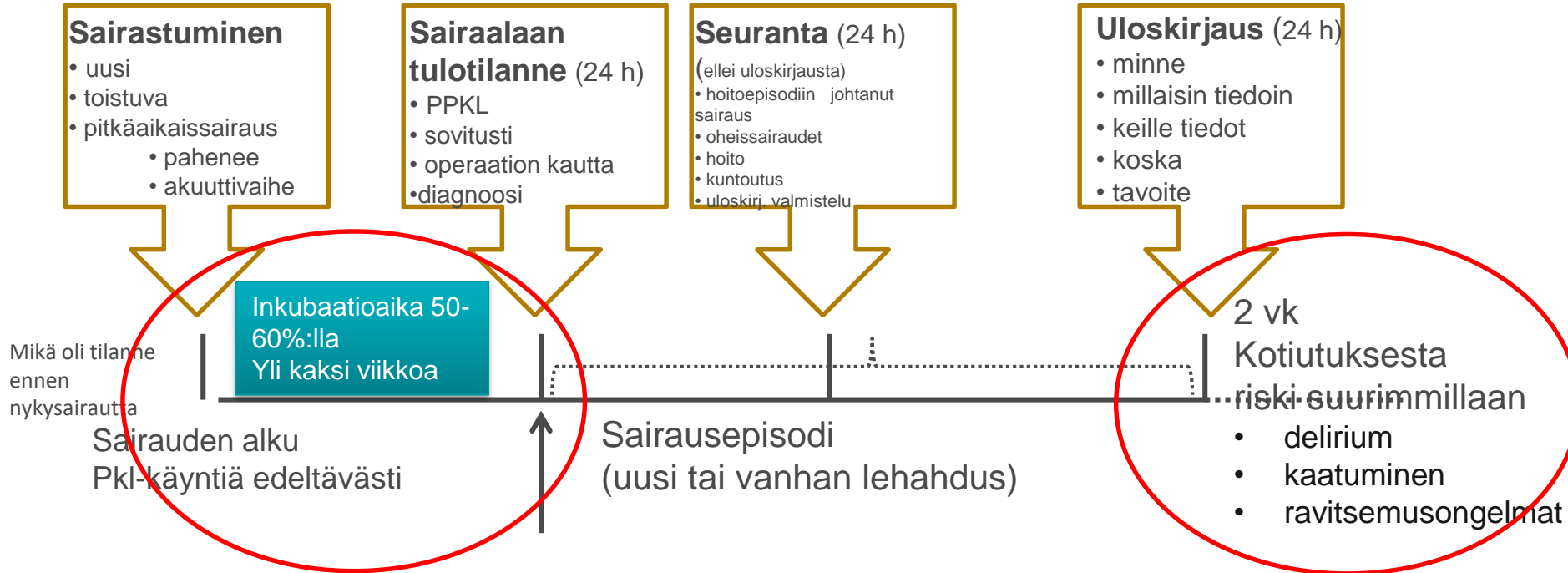
Taulukko 1. RUG-III luokituksen mukainen asiakassegmentointi palvelutyypin mukaan vuonna 2013.

Alaluokan ryhmittelykriteerit		Kotihoito %	Tehostettu palveluasuminen %	Vanhainkoti %	Terveyskeskus, pitkäaikaisosasto %
Pääloukka I Monialainen kuntoutus					
RA	ADL-RUG 4-10	0,5	1,1	2,0	0,7
RB	ADL-RUG 11-15	0,2	0,4	2,0	0,5
Pääloukka II Erittäin vaativa hoito					
SE1	HOIDOT 0-1	0,4	0,4	0,3	0,4
SE2	HOIDOT 2-3	0,2	0,5	2,5	0,9
SE3	HOIDOT 4-5	0,0	0,1	1,2	0,1
Pääloukka III Erityishoito					
SSA	ADL-RUG 7-13	4,7	2,9	3,4	3,1
SSB	ADL-RUG 14-15	0,3	2,9	6,6	5,4
Pääloukka IV Kliinisesti monimuotoinen					
CA	ADL-RUG 4-5	9,7	1,9	6,1	1,0
CB	ADL-RUG 6-10	1,3	1,9	3,4	1,30
CC	ADL-RUG 11-15	1,3	7,5	16,5	14,1
Pääloukka V Kognitiivisten toimintojen heikentyminen					
IA	ADL-RUG 4-5	19,7	16,5	4,6	4,4
IB	ADL-RUG 6-10	2,9	16,0	6,9	9,3
Pääloukka VI Käytöshäiriöt					
BA	ADL-RUG 4-5	5,7	3,2	1,5	1,4
BB	ADL-RUG 6-10	0,3	1,1	0,5	0,9
Pääloukka VII Heikentynyt fyysinen toimintakyky					
PA	ADL-RUG 4-5	48,7	11,0	3,1	4,1
PB	ADL-RUG 6-8	1,8	2,8	1,0	2,31
PC	ADL-RUG 9-10	0,4	0,7	0,6	0,6
PD	ADL-RUG 11-15	2,1	29,3	40,2	49,6
Yhteensä		100	100	100	100

- I Monialainen kuntoutus Terveyskeskusten käyttö kuntoutukseen ollut "lapsenkengissä" vielä 5 v sitten
- II Erittäin vaativaa hoito
 - Kevyt: kaikissa palvelumuodoissa
 - Raskain: ei kotona
- III Erityishoito
 - Raskain painottui laitoshiitoon
- IV Kliinisesti monimuotoinen
 - Raskain painottui laitoshiitoon
- V Kognition heikentyminen
 - Raskain painottui laitoshiitoon
- VI Käyttösoireet
 - Koti ja PT kevythoitoiimmilla
- VII Loput
 - Matala ADL->koti+PT
 - Korkea ADL-> LAITOS
- Viimeisten vuosien trendit
 - TK ja Koti kuntouttavat
 - PT hoitaa kaikenkaltaisia
 - Saattohoito palvelutaloihin
 - Palvelu on kustannustehostunut

Palveluketjussa koti on merkityksellisin

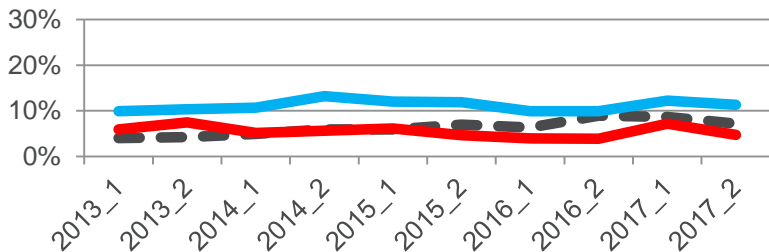
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



Akuuttipalvelujen käyttö Helsingin YMPVRK 2013-2017

PPKL

- Hgin Omat MPK:t (laitosRAI)
- Seniorisäätiö
- Ostopalvelut

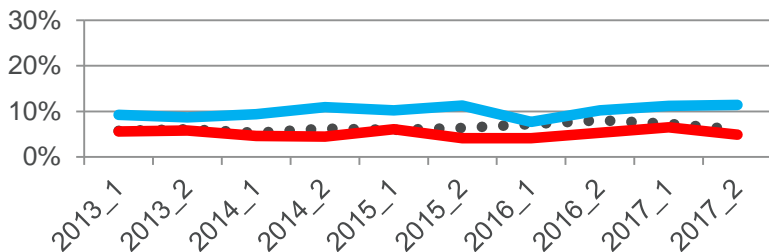


Päivystys PKL käyttö vähintään kerran arviota edeltäneen 3 kk aikana

- Ostopalvelut käyttävät kaksinkertaisesti päivystyspalveluja seniorisäätiöön nähden
- 4:n MPK:n päivystyspkl-palvelujen käyttö oli tukevassa nousussa syksyyn 2016 asti.
- Syksystä 2016 seniorisäätiö ja omat MPK:t samansuuntainen ja samankaltainen suunta PPKL käytössä

SRLA-JAKSO

- Hgin Omat MPK:t (laitosRAI)
- Seniorisäätiö
- Ostopalvelut



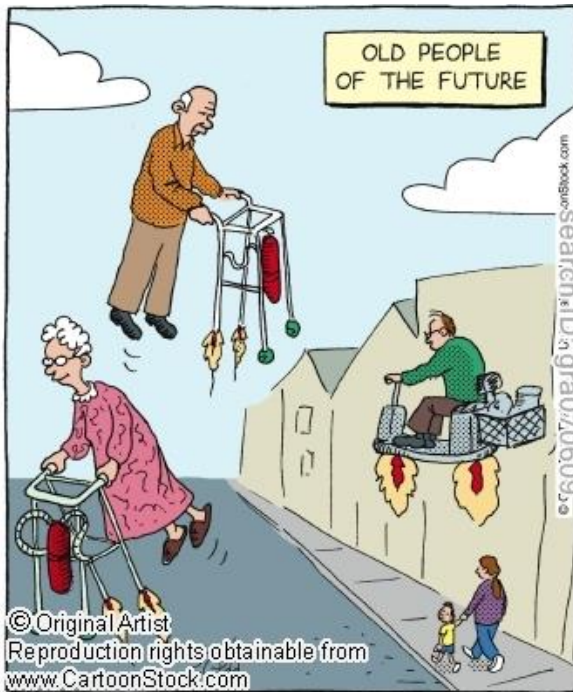
Sairaalajaksojen käyttö vähintään kerran arviota edeltäneen 3 kk aikana

- Ostopalvelut käyttävät lähes kaksinkertaisesti sairaalapalveluja seniorisäätiöön nähden
- 4:n MPK:n sairaalapalvelujen käyttö oli tukevassa nousussa syksyyn 2016 asti.
- Syksystä 2016 seniorisäätiö ja omat MPK:t samansuuruinen akuuttisairaalan käyttö (olisiko tässä palliativisten hoitolinjojen ansiota MPK osalta??)



HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

TÄSTÄ ETEENPÄIN



Digitalisaatio

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

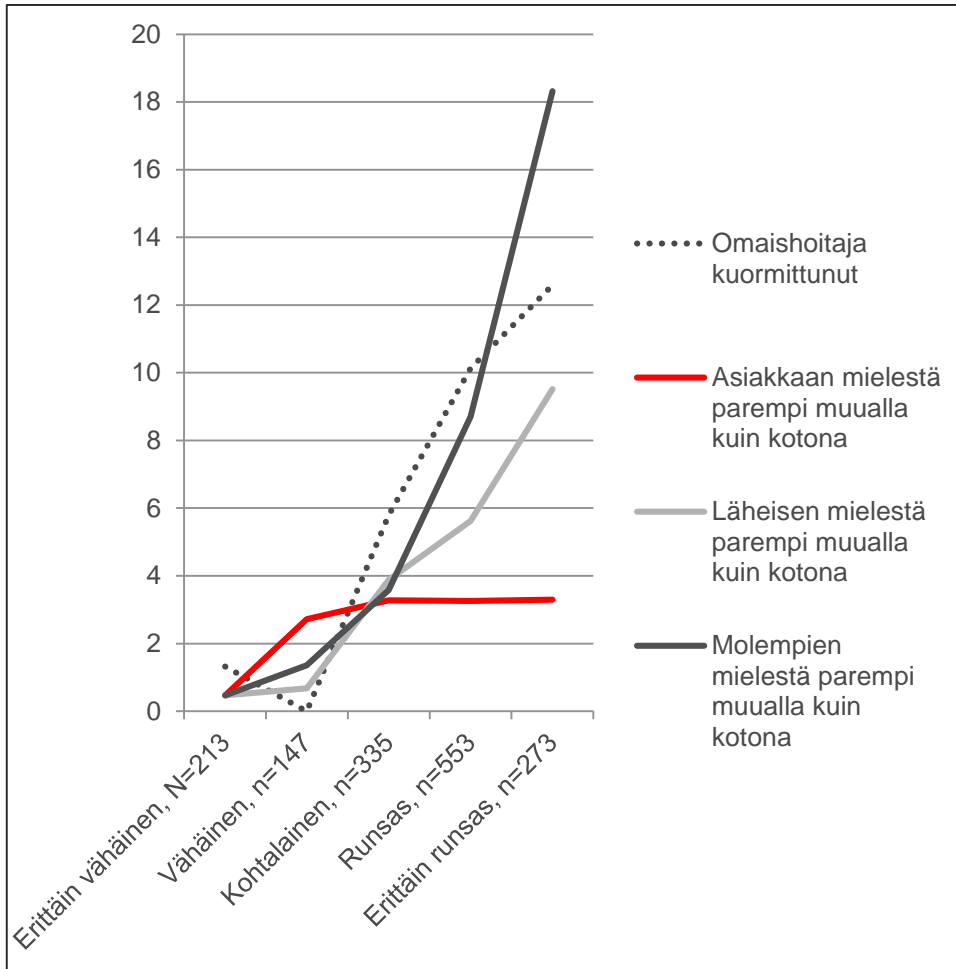
- Miten ratkaistaan teknologian integraatioon liittyvät kaupalliset intressit ja millä aikavälillä



OMAIS JA PERHEHOITO

Kotoa poismuuttamisen halukkuus ja läheisen uupumus palvelutarpeen mukaan

(RAI-tietokanta syyskuu 2017, THL)



- Omaishoitajan kuormittuneisuus ja hänen halukkuutensa saada KOHO asiakas pois kotoa korreloivat vahvasti.
- Näyttää kuitenkin siltä, että asiakkaat itse haluaisivat asua kotona
- Omaishoitajia kannattaa kuunnella ja tarjota asiakkaan lisäksi heillekin sitä, mitä he tarvitsevat

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

HYTE

Elämäntapojen vaikutus väestön vanhenemisnopeuteen ja sairauksiin

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

PEOPLE TALK - BY MUDDYBUNNY



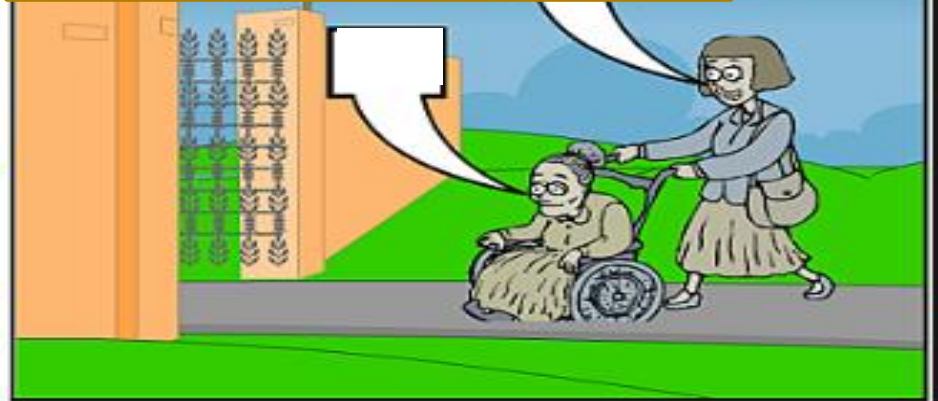
WWW.TOONDOO.COM

Mikä on pitkän ikäsi salaisuus ?

Tupakoin kolme askia päivässä ja
join laatikon viskiä viikossa, söin
rasvaista ruokaa enkä ikinä liikkunut



OOO....miten vanha sitten oikein olet?



Elämäntapojen vaikutus väestön vanhenemisnopeuteen ja sairauksiin

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

PEOPLE TALK - BY MUDDYBUNNY

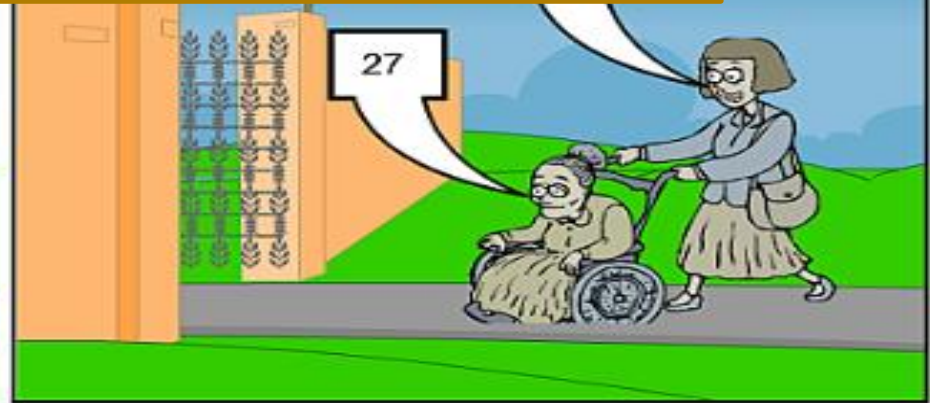
WWW.TOONDOO.COM

Mikä on pitkän ikäsi salaisuus ?

Tupakoin kolme askia päivässä ja
join laatikon viskiä viikossa, söin
rasvaista ruokaa enkä ikinä liikkunut

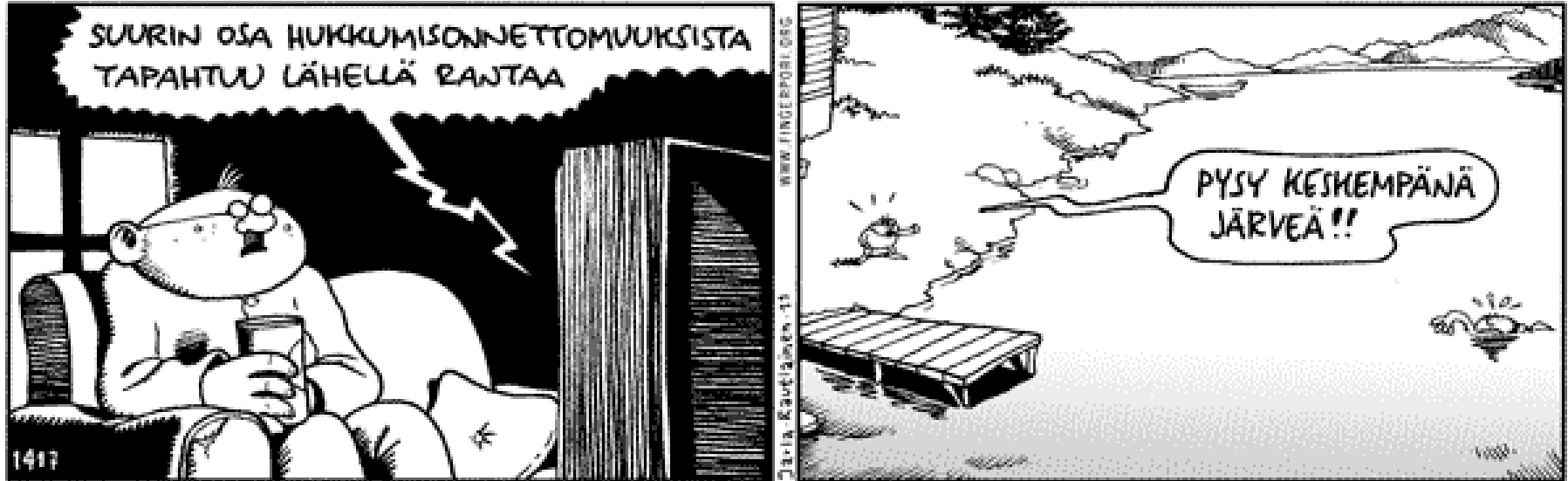


OOO....miten vanha sitten oikein olet?

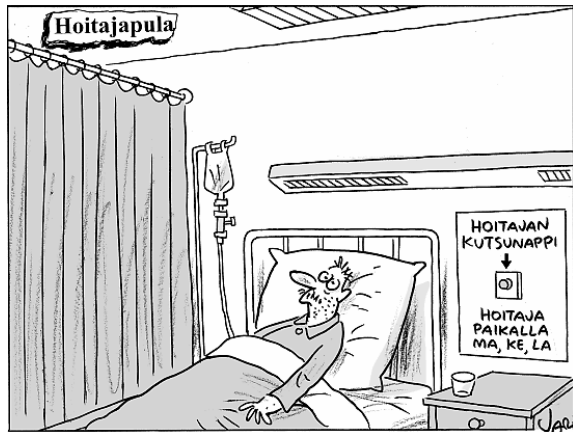


Nyt jos koskaan oikeat päätelmät ovat kullan arvoisia

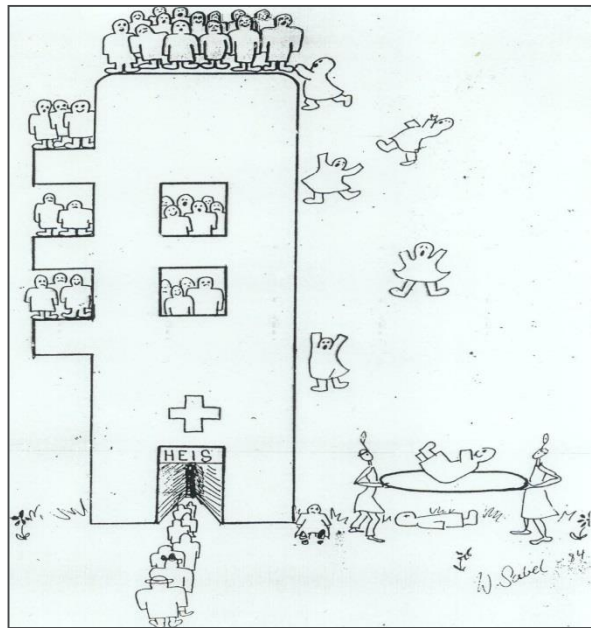
HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



"Of course you don't feel any better. Two years ago I gave you six months to live. You do the math."



Keskittetty alueellinen asiakas- ja palveluohjaus (KAAPO) - kokeilut kolmessa maakunnassa

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Tulossa: 16.5. 2018 Toimia-verkoston päivitetty suositus mittareiden käytöstä KAAPOssa

Huomioitavaksi

- Viimeistään nyt tunnistettava ne asiakassegmentit, joita aiemmin ei ole ollut ja joiden huomioiminen on sekä inhimillistä että kustannustehokasta (maakuntien ”suuruusetu”)
- KAAPO ei osaa eikä voi ohjata ellei järjestäjä edellytä palvelun tuottajilta
- SAIRAUKSIEN INTEGRAATIO



Tarvitaan: Järjestäjälähtöinen seuranta- ja omavalvontasysteemi, joka sisältyy jo palvelukuvaukseen

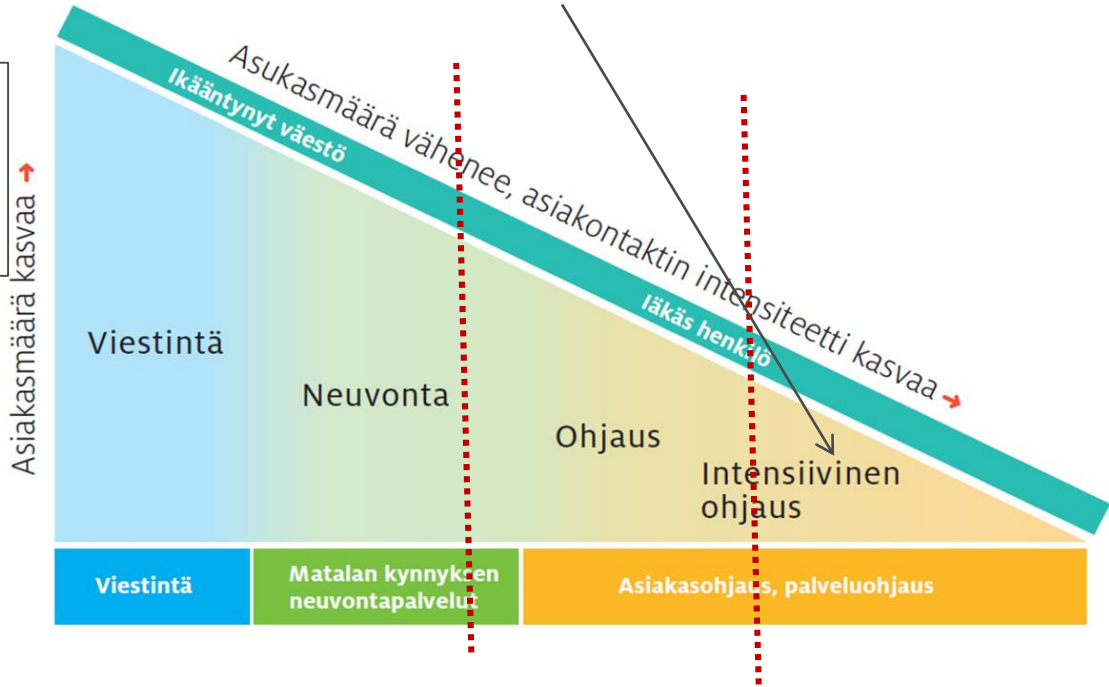
Harkittavaksi: HK-budjetin /palvelusetelin kriteerien sisällyttäminen

Gerontologia vs geriatria KAAPOmallissa



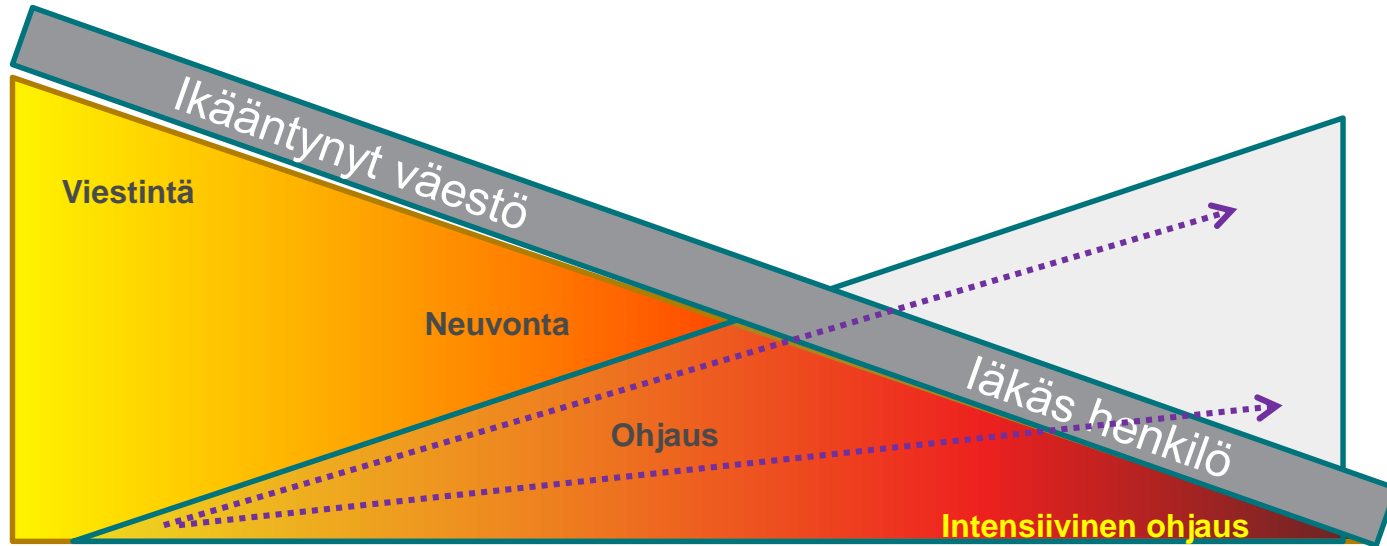
KAAPOssa "gerontologinen toiminta" dominoinee kolmion leveätä päätä ja "geriatriinen" kapeata päätä kuitenkin siten, että perushoito katsottanee gerontologiseksi hoitotyöksi. Kaikkialla kuitenkin kaikkea- ainakin vähän

Perustelut sanan "gerontologinen" käytölle



Keskittetty alueellinen asiakas- ja palveluohjausmalli (KAAPO)

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



-> -> Erilaisten mittareiden tarve arvioinnissa ja seurannassa lisääntyy -> ->

Viisailla ratkaisuilla..... itsehoito

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE



Viisailla ratkaisuilla..... itsehoito

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Tarpeen riittävän huolellinen arviointi iäkkään vahvuuksista ja heikkouksista



Kiitos mielenkiinnostanne

I&O kärkihankkeet

harriet.finne-soveri@hel.fi

Miten Suomi vanhenee?



- Terveys ja toimintakyky säilyvät yhä pidempään ?
- Elämäntavoissa sekä myönteistä että kielteistä kehitystä
- Iäkkäät kansoittavat terveydenhuoltojärjestelmän